

Posudek vedoucího bakalářské práce Juana Zamory  
Výstavba zápletky v tetralogii Josefa Škvoreckého o poručíku Borůvkovi

Škvoreckého detektivky o smutném poručíkovi nebývají v monografických podáních zpravidla vynechávány, ale autoři prací je vykládají jako okrajovou součást spisovatelova díla s odlišným základem, než mají quasiautobiografická celoživotní sága nebo romány založené na pramenném výzkumu, a tomu, jaký je vztah jejich textury a detektivkářského žánrového východiska, se dosud nevěnovali.

Bakalářská práce Juana Zamory zpracovává rozsáhlejší téma, než jen „komplikuji“ úsek výstavby děje, jak ohlašuje v titulu. Autor především ukazuje tetralogii jako ústrojnou složku Škvoreckého tvorby, která je množstvím onomastických referencí důmyslně vpletena do spisovatelova v podstatě monotematického makrotextu (s. 14–19). V následujících postupných čtyřech krocích pak J. Zamora pojmenovává „tvarosloví“ cyklu o poručíku Borůvkovi, totiž momenty, jež jsou detektivkářskému žánru inherentní, stejně jako ty, kterými z žánrové literatury vybočují a vlastně ji tak – v tomto případě v dobrém slova smyslu – znesvěcují.

Jednotlivé kapitoly se zabývají (a) modelací výchozí situace daných próz (povídek a románů), tj. tím, jaké informace o jakém zločinu má čtenář i detektiv k dispozici, kdy se vyšetřovatel vůbec objevuje na scéně, jaká je úloha vnitřních paratextů apod. (s. 27–32), (b) způsobem, jakým jsou v prózách rozmístěny stopy o zločinu; autor tu musel vzdorovat takřka postmoderní výstavbě Škvoreckého detektivek, budovaných často jako záměrné porušování základní pravidel žánru (s. 33–44), (c) rysem, který pravidla žánru rovněž porušuje, ale jiným než předchozím hravým, reflektovaným postupem, totiž společenskopolitickou situovaností Borůvkových příběhů; ta má v první knize (*Smutek...*, 1966) nenapodobitelně melancholickou podobu nehybné a unavené socialistické společnosti cca přelomu padesátých a šedesátých let 20. století, ve třetí (*Konec...*, 1975) a čtvrté (*Návrat...*, 1981) přistupují spektakulárnější dějinné okamžiky spojené s kriminálními revanšemi za dávné zločiny, nebo dokonce s akčními prvky; J. Zamora se tu zaměřuje na mikrosvět Borůvkova vztahu k ženám (s. 45–57), a (d) vyřešením případů, tj. postupem rozuzlení a dopadení pachatelů; i v téhle kapitole (s. 58–67) vede autor bakalářské práce řez napříč příslušnými texty a jednotlivé momenty nápaditě strukturuje jako rekapitulaci, přiznání, nepotrestání a úlohu závěrečných paratextů.

Věcný až hutný popis všech jednotlivin působí kompaktně,<sup>1</sup> k čemuž přispěla – nebo v čemž se zobrazila – stavba bakalářské práce, kterou autor buduje jako rekapitulaci kriminálního případu. Bakalářskou práci J. Zamora rád doporučuji k obhajobě a podle jejího průběhu navrhuju hodnocení mezi „velmi dobře“ a „výborně“.

---

<sup>i</sup> Práce je napsána solidně a zjevně se zaujetím. Z více než měsíčního odstupu po jejím uzavření vidím několik nepodstatných překlepů, chybějící otazník v titulu povídky „Či dedukce?“ (s. 14, 31, 47), a hlavně na s. 18, 27, 59 a 60 chybně pojmenovanou vyprávěcí situaci: namísto „personální“ má být „přímý“ vypravěč. Zaznamenávám to ovšem pod čarou a připisuji na vrub vedoucímu práce.